

Vörös Lobogó

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI NEPTANÁCS LAPJA

XXVI. évfolyam
7746 szám
4 oldal,
30 bani
Péntek,
1970.
február 13.

Az újtók hozzájárulása a fémtakarékossághoz

Az önköltség csökkentése hazánk valamennyi iparvállalatában igen fontos problémát képez. Eppen ezért minden üzem kollektívja igyekszik különböző megoldásokat keresni, melyek ezt a célt szolgálják. Az ide vezető út igen sokféle, s minden vállalat sajátosságainak megfelelően törekszik a szobanforgo kérdés megoldására.

Köztudomású, hogy a Vagongyár municipiumunk legnagyobb fémforgasztó üzeméi közé tartozik. Csupán a teherszállító vagonok előállításának költségének mintegy 70-80 százalékát a fémek képezik. Az önköltség csökkentését tehát elsősorban a fájlagos fémforgasztás csökkentése révén valósíthatjuk meg. S ez nem öncélú tö-

ritás meghatározása szoros összefüggésben van a fém jobb felhasználásával a termelési folyamatban. Eppen ezért üzemünkben megfelelő figyelmet fordítunk erre a mozgalmra, melynek részvételét angyi juttatásban részesülnek, népszerűsítik őket.

Annak érdekében, hogy ez a mozgalom minél eredményesebb legyen, a következő intézkedéseket fogadtuk: arra irányítottuk az újtók tevékenységét, hogy a különböző műszaki megoldások révén közvetlenül hozzájáruljanak a fémtakarékossághoz; a tematikai tervekbe olyan problémákat iktattunk be, amelyek szorosan kapcsolódnak az említett akcióhoz stb.

Az idén 101 új könnyűipari objektum kezd meg működni. Ezekből 66-nak az építése az előző években kezdődött meg. Így például üzembe helyezik a székelyudvarhelyi cernagyárt, a pitești-i Argesana integrált gyapjúfeldolgozó vállalatot, a giurgiu-i pamutfonót, a giurgiu-i Dacia szövődet, a csikseredai kötöttáruipart, a gyulafehérvári porcelángyárt. Ugyanakkor megkezdődik a székelyudvarhelyi, a zilahi és a nagykarolyi pamutfonó, a botosani közszükségleti ipari pótalkatrészgyár és más vállalatok építése. Az illetékes minisztérium igazgatótanácsa és kollegiuma arra törekedett, hogy a kapacitás bővítést nagyrészt a termelőterületek hatékonyabb felhasználásával érjék el. Így növeli például termelését a Iași-i Victoria szelymszövőde, a suceavi kötöttáruipar és a craiovi konfekció üzem.

ARDELEAN DUMITRU,
technikus
(Folytatása a II. oldalon)

A Vagongyárban

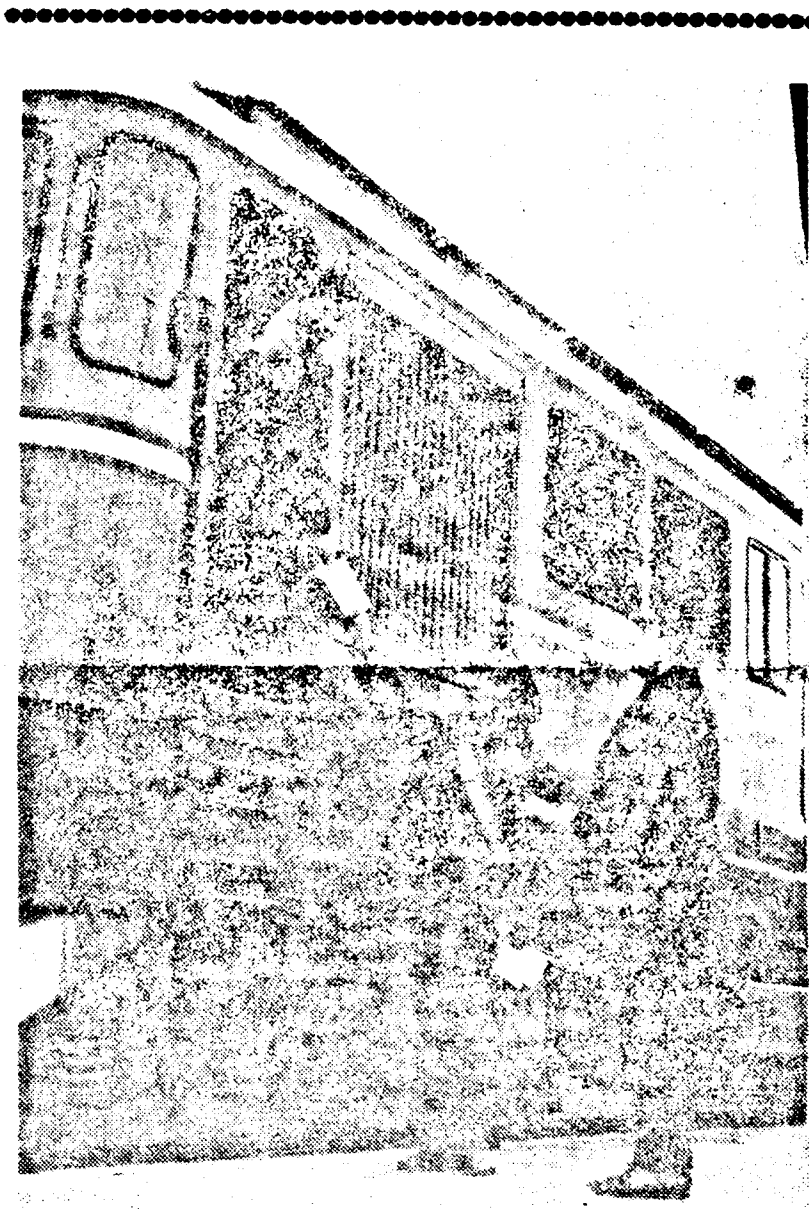
rekvés. Mert így — azonkívül, hogy csökken a fémforgasztás — kisebb lesz a vagonok súlya is, és ennek nyomán a mozdonyok több vagonot vontathatnak ugyanannyi fűtőanyaggal.

A minél nagyobb mennyiségű fémmegtakarítás elérése céljából üzemünkben számos intézkedést fogadtunk. Így például ártérítettük egyes vagonalkatrészek összetevőit, csökkentettük a munkálási ráhagyásokat, módosítottuk a szabás technológiáját, főleg a kombinált szabással, több alkatrészre pedig miniatűr helyettesítettük a fémeket stb. Mindezek fontos tényezők a fémmegtakarítás elérésében.

A fémmegtakarításban fontos láncszem az újtási és ésszerűsítési mozgalom. Már maga az éssze-

rendes közlő 28 a fémmegtakarítással kapcsolatos. Az újtásoknak ez az aránya, amely mintegy 40 százalékot tesz ki, több mint 3 millió lej értékű fémmegtakarítást eredményezett az üzemnek. Az így megtakarított 600 tonna fémből 28 GVAS típusú teherszállító vagon lehet előállítani.

De említsek még konkrétan néhányat azok közül, akik újtásuk révén a legjelentősebben hozzájárultak a szobanforgo akcióhoz. Radu Ioan mérnök például egy kollektív segítségével olyan újítást dolgozott ki, amely a gyűrűs rugók készítéséhez szükséges acél előállításával kapcsolatos. Itt emlitem meg, hogy azelőtt a gyűrűs rugók gyártásához szükséges anyagot importáltuk, ami drága valu-

Ultra készen!
(KELEN FERENC felvétele)

A vlahiai vasgyár szakemberei eredményes kutatásokat végeztek a kohósalak hasznosítása és a különleges nyersvas önköltségének csökkentése terén.

A salakváltatást például Szőcs István és Szőcs Erzsébet mérnökök, valamint Molnár József technikus új módszere szerint 30 százalékkal olcsóbban állíthatják elő Vlahicán, mint másutt. A szakemberek ugyanis rájöttek, hogy az erős savas vlahiai salak gőz vagy forró levegő segítségével savas adalekanyagok nélkül is salakváltatóval dolgozható fel és a hőenergiával járó kiadások is minimálisak.

Nicolae Tolbariu és Victor Șerban mérnökök eljárásával a savas salakból üvegipari adalekanyagok hozzákeverésével barna üveg nyerhető. A klasszikus módszerekkel szemben az eljárás 30-40 százalékkal olcsóbb.

A tömegek döntő szerepe a népi hatalom kivívásáért az 1945 március 6-án folytatott harcban

A tömegeknek a történelem alakításában való döntő szerepéről szóló marxista tanítás abból az igazságból indul ki, hogy a néptömegek a haladás fő tényezői a társadalom minden szférájában. Valamennyi történelmi korszakban. A néptömegek a történelmet elsősorban az anyagi termelés terén végzett munkájuk révén alakítják. Ugyanakkor azonban a tömegek biztosítják a társadalom állandó előrehaladását, a társadalmi-politikai élet területén kifejtett tevékenységük révén is. A néptömegek mellet forradalmi átalakító szerepe a társadalmi-politikai életben a legerőteljesebben a társadalmi forradalmak idején nyilvánul meg.

A néptömegeknek a társadalmi

haladás biztosításában betöltött szerepéről szóló marxista-lenini tanítás helyességét pártunk és népünk történelme is igazolja. „Az ország egész története tanúsítja — mondotta Nicolae Ceaușescu elvtárs a Román Kommunista Párt megalakításának 45. évfordulója alkalmából tartott ünnepi gyűlésen — hogy a dolgozó nép forradalmi, haladó és hazafias erőt vitték véghez az összes nagy forradalmi átalakításokat, biztosították társadalmunk haladását. Hazánk életének minden fontos mozzanata összefügg a tömegek harcával, az egész nép harcával, amely a társadalmi haladás mozgatóereje. Románia történelmének igazi alkotója”. Egy ilyen jelentős pillanat népünk életében, melynek

nemsokára ünnepeljük majd negyedszázados évfordulóját, az ország történetében az első demokratikus kormány hatalomra jutása, 1945. március 6-án, mely kormányban a munkássztyál és a parasztság képviselői döntő szereppel bírtak.

Az 1944. augusztus 23-i fegyveres felkeléssel országunkban elkezdődött forradalmi folyamatban — melynek eredményeként kiragadták az egész politikai hatalmat a kizsákmányoló osztályok kezéből és ezt a dolgozó parasztszággal szövetséget munkássztyál vette át, majd megkezdte a szocializmus építését — 1945. március 6 különös jelentőségű láncszem képezett, a Román Kommunista Párt által vezetett néptöme-

gek harcának nagyszerű győzelmét jelentette a reakció erői, a haza haladásával szembenálló ellenséges fasizta maradványok felett.

Közismert, hogy a fegyveres felkelés győzelme révén megdőntöttek a katonai fasizta diktatúrát, de azok között a körülmények között még nem oldották meg egy demokratikus kormány, a megkezdődött népi forradalom jellegének megfelelő politikai hatalom uralkodására juttatását. Az 1944. augusztus 23-án a hatalmat átvevő kormány, valamint a néhány hónap leforgása alatt ezt követő két kormány, reakciós többségű folyán, megkíséreltek mindent elkövetni azért, hogy valóra váltsák a kizsákmányoló osztályok, a monarchia, az egész reakció azon szándékát, hogy a fegyveres felkelés győzelmét „palotaforradalomnak” szűkítsék le, hogy megvédjék a burzsoázia, a földesurak és a monarchia gazdasági és társadalmi-politikai pozícióit, megakadályozzák a tömegek között, hogy saját javukra használják fel a felkelés győzelmét és megvalósítsák a népi forradalom fejlődése által megkövetelt demokratikus átalakításokat. A reakció akciói — melyeknek célja volt megakadályozni a háború és a hitlerista rablás által elpusztított gazdaság talpraállítását, szabotálni akarták a munkássztyál és a dolgozó parasztság erőfeszítéseit az ipar és a mezőgazdaság termelésének fellendítésére, célul tűzték ki a gazdasági káros és éhség súlyosbítását — az ország politikai életében mind határozottabban fellépő tömegek harci akaratát szerették volna megtörni. Ezek a kísérletek azonban kudarcra voltak ítélve.

Az 1944. augusztus 23. után végbement melyreható társadalmi-politikai változások, melyek a tö-

A megyei Szakszervezeti Tanács konferenciája

Tegnap az aradi Kulturpalotában került sor a megyei Szakszervezeti Tanács konferenciájára, amely elemezte a megyei szakszervezeti szerv tevékenységét, megválasztotta napjainkig. A konferencián, a szakszervezetek közgyűlésein és konferenciáin megválasztott küldötteken kívül részt vettek a Romániai Szakszervezetek Általános Szövetsége Központi Tanácsának képviselői, a helyi párt- és állami szervek, a tömeg- és társadalmi szervezetek küldöttei, a kombinátok, ipari és mezőgazdasági vállalatok, intézmények vezetői és tagjai és más meghívottak.

A konferencia munkálatain részt vett Teodor Haș elvtárs, az RKP KB tagja, az RKP Arad megyei bizottságának első titkára. A konferencia munkálatai a

magas igényesség szellemében zajlottak le. Számos küldött és meghívott szólalt fel, akik kidomborították a szakszervezetek tevékenységét a dolgozók mozgósításában, azoknak a nagy jelentőségű feladatoknak a megvalósításában, amelyeket a párt X. kongresszusa és az RKP KB 1969. decemberi plenárisa tűzött ki: rámutattak az eredményekre és a még előfordult hibákra.

A munkálatok befejezésekor felszólalt Teodor Haș elvtárs, az RKP KB tagja, az RKP Arad megyei bizottságának első titkára. Ertekezve az elért eredményekről, a szónok behatóan foglalkozott azokkal a hiányosságokkal, amelyek a munkádó teljes kihasználása, a dolgozók szakmai felkészítése, illetve szakképzettségük tökéletesítése terén még megmutatkoztak. Hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a műszaki-mérnöki káderek fokozottabb mértékben járuljanak hozzá a technikai haladás elterjesztéséhez a vállalatokban. A szakszervezetek munkájának különböző vonatkozásairól szólva, Teodor Haș elvtárs értékes utmutatásokat adott a jövő tevékenység javítása érdekében.

A konferencia megválasztotta az új megyei Szakszervezeti Tanácsot. Első ülésén a szaktanács megválasztotta végrehajtó büroját, melynek elnöke Iancu Constantin elvtárs.

Készülnek a tavaszra

Az állami mezőgazdasági vállalatok és a mezőgazdasági termelőszövetkezetek melegegáiban befejezték az idei első termelési ciklushoz tartozó zöldségtelek elvetését. Több mint 550 hektáron — 220 hektárral nagyobb területen, mint tavaly — paradicsomot, uborkát, kékparadicsomot, zöldborsot, salátát termesztnek. De a zöldségek melegegái termelési terve nem valósult meg teljesen, mivel nem készült el határidőre a múlt évi tervben előirányzott melegegák. A Ploiești Sere állami mezőgazdasági vállalatban például az 1. számú bukaresti (pitkezési) trósz nem készített el az év végéig 30 hektár melegegát. Ugyanakkor a fekefehalomai hőerőmű a szerződésben előirányzott 1969. november 15. helyett január 10-én kezdte meg a technológiai próbákat. Ez okból az állami mezőgazdasági vállalatok melegegáiban 20 hektáron az optimális időszak után vetettek, ami gvengebb terméseredményhez vezet.

A ploiești-i szövetkezetközi vállalat — építő ICCM-Brazi — a Temes megyei szövetkezetek — építő a 13. számú vállalat —, az Arad megyei és a Braila megyei mezőgazdasági termelőszövetkezetek további 30 hektáron, amit meg a múlt évben kellett volna átadni használatba, csupán április hónap folyamán fejezik be a melegegáikat. Ezeket csupán mint polietilén védőfóliákat lehet majd felhasználni, s ezzel a termés mintegy fele, — vagyis 1200 tonna — elvesz. Vajon nem volna-e természetesebb, hogy azok, akik a késedelmes építési határidővel kárt okoznak, viseljék a következményeket?

(Agerpres)

Hírek

Ma kezdődik a jégkorong-világ bajnokság

A galaci műjégy pályán ma kezdődnek a jégkorong világbajnokság C csoportjának mérkőzései. A 9 napig tartó tornára Galacra előkészítették a szükséges feltételeket. A további jutásért hét csapat küzd: Ausztria, Belgium, Olaszország, Franciaország, Dánia, Hollandia és Magyarország.

Ma 12 órai kezdettel Dánia és Olaszország találkozik. Délután 6 órakor Ausztria és Franciaország, este 9 órakor Magyarország és Hollandia mérkőzik.

A városi kertészetben

már a tavaszra gondolnak. Most ültetik át azokat a virágpalántákat, amelyek majd a municipium parkjait fogják díszíteni. Több mint 650 ezer palánta vár átültetésre. Az üvegházakból több százezer virágszál (csupán szegfűből 80 ezer) és cserpevirág kerül hamarosan a virágüzletekbe (közel 20 ezer cserép ciklámen).

Az elmúlt napokban nagy örömet érte a Brazili községhez tartozó Iacobini falu lakosságát. A helységet ugyanis bekapcsolták az országos energetikai hálózathoz. Ezzel régi vágyuk teljesült az itt lakóknak.

Márciuskák a főútcán

Néhány nappal ezelőtt találkoztam az esztendő első úde hóvirágcsokrával és tegnap felfedeztem az Aradul áruháza sarkán a tavasz közeledtét hirdető márciuskártyákat. Az ipari cikket értékesítő HKSZ kereskedelmi osztályán meg tudtam, hogy a tíz egységben (a Favorit áruházban, a Cadouri ajándékboltban stb.) valamint a két mozgó elárúzó ponton nem kevesebb mint 70 000 darab bútesebből álló, több apró márciuskártya bocsátás eladásra. Tehát, ne feledkezzünk meg szeretteinkről, most a tavasz küszöbén.

A Mercur verseny megyei szakaszát

bonyolítják le két „fordulóban” Szombaton és vasárnap Aradon. A municipiumi szakaszon kitűnt 15 fiatal verseng a megye legjobbjával a kereskedelem kiváló dolgozója címért. Szombaton, február 14-én a gyakorlati, vasárnap, 15-én az elméleti próbákra kerül sor.

Titu Maiorescu

születésének 130. évfordulója alkalmából a neves kritikusról Lucian Emandi tanár tart előadást a Barátság Házában, február 13-án, 18 órai kezdettel.

Arad, 1970. február 13.

Patriotul

ORGANULULUI PĂRȚII COMUNISTE ANTI-FASCISTE

20 mii cetățeni ai Aradului au manifestat pentru un guvern al Frontului Național Democrat

Pe lângă cele douăzeci de mii cetățeni care au participat la manifestare, mulți cetățeni au participat la manifestare în mod spontan.

Manifestația din fața Primăriei

A Patriotul 1945.
február 7-i számának
címlapja.

Ellenségeink: A VÍRUSOK

A Traian Săvulescu Biológiai Intézet konstancai tengeri biológiai alosztályának kutatóközsége jelentős munkálatait első szakaszát fejezte be a fekete-tengeri területi vizeinkben lévő algatartalmakok főtérképezésével kapcsolatosan.

A román szakemberek következtései szerint egyes algafajok települései főleg a Midia-fok és Mangalia közötti sziklás övezetben, valamint a Duna torkolatától északra lévő övezetben vannak mintegy 20—60 méter mélységben. Eddig 277 algafajt fedeztek fel, s ebből a legnépesebb a Phyllophora nemhez tartozó vörös alga, amely mintegy 11 ezer négyzetkilométer területen él a román tengerpart közelében. E fölül a fajból itt van a világ legnagyobb tömörítése.

A hatalmas tömegű vörös alga, amely eléri 5—6 millió tonnára becsültek, komoly gazdasági értéklődre tarthat számot.

A marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyászati Intézet mikrobiológiai fakultásán a tudományos dolgozók egyik munkaközössége Laszlo János egyetemi tanár vezetésével több mint 13 éve tanulmányozza a járványos májgyulladás kórokozóját, az adenovírust. A marosvásárhelyi intézet laboratóriumában eredeti módszerrel végezték. Beigazolták, hogy olyan kapcsolat áll fenn a májgyulladás vírusa és az adenovírusok egy csoportja között, amely előfeltétele a járványos sárgaság kitörésének. Hosszas megfigyelés után megállapították, hogy a járványos májgyulladás vírusa szokásos körülmé-

nyek között be van fészkelődve a gazdaságban anélkül, hogy annak károsodást okozna. A károsodás abban a pillanatban lép fel, amikor a májgyulladás vírusa találkozik az adenovírral. Azok a tanulmányok, amelyeket a jövőben a májgyulladás vírusa hordozóinak felkutatására végeznek, lehetőséget nyújtanak majd a májgyulladás megelőzésére. A Marosvásárhelyen eddig elért eredményeket közöztették Angliában, Svájcban, a Szovjetunióban, a Német Demokratikus Köztársaságban, Németország SZK-ban és más országokban, s az orvosi tudományos körök nagy érdeklődést tanúsítottak irántuk.

A New York Times híradása szerint két amerikai kutató né-

riai tartózkodása alkalmából egy új vírusot különített el. A rendkívül erős vírus betegséget idéz elő, amelyet a nigériai faluról, ahol felfedezték, Lassa-jáznak neveztek el. A kutatások során egy amerikai orvos és két ápolónő meghalt. Erre dr. Jordi Casals kutató utasítást kapott az USA egészségügyi minisztériumától, hogy szakszerűen fesse a vírus tanulmányozását.

Egy másik ápolónő, aki szintén megbetegedett, az USA-ba szállították, s ott csak 9 hetes kórházi ápolás után sikerült megmenekülnie. Betegsége közben 13 kilót fogyott és teljesen kihiált a haja. Dr. Casals is megfertőzte a vírus és csak úgy sikerült megmenekülnie, hogy injekciókat kapott a beteg ápolónő véréből. A vérben lévő ellenanyagok segítettek hozzá az orvos szervezetét ahhoz, hogy sikeresen leküzdje a betegséget.

A lap szerint a betegség 41,6 fokos lázat, szájszárazságot, vérző borbélytalmakat, májgyulladást, vesebetalmakat, elviselhetetlen izomfájdalmakat és a szív működés teljes megszűnéséhez vezető általános infekciót idéz elő.

Diákhumor

Tanár: (felmutat egy csúszóintézköz ellenállást) — Mi a neve ennek az ellenállásnak?

Diák: (feláll, gondolkodik, majd megcsúszol) — Csúszóintézköz ellenállás!

Tanár: — Mikor és hol született Cicero?

Az osztályból többen sugallják:

— Százhatban, százhatban.

Diák: (fel mossa a fejét és így szól) — Százhat-halmban...

KONCZ GEZA

3-as sz. Liceum

TUDÓSÍTÁSOK • PILLANAT

KÉPEK • BESZÁMOLÓK • FOTO •

HÍREK • RIPTOK • JEGYZETEK

Magazin

• ÚTLEÍRÁSOK • HUMOR

Műszaki tudományos újdonságok

■ A Philips cég holland fiókja olyan magnetofont állított elő, amelynek súlya mindössze 345 gramm. A gép két sávon regisztrál. Egy 9 voltos kis elem biztosítja a magnetofon 6—8 órai működését.

■ Szovjet és magyar mérnökök nagy pontosságu, ultrahanggal működő centrifugát szerkesztettek. Az új berendezéssel többek között vegytisztító gumi állítható elő. A készülék révén lényegesen javult a festőanyagok minősége. A centrifuga eredményesen felhasználható a gyógyszeriparban.

■ Dr. Janina Walknowska krakkói orvos kísérleti kimutatást, hogy a csecsemő neme megállapítható 14 héttel születése előtt.

Néhány évvel ezelőtt Walknowska módszert dolgozott ki a beteg vérébe hatoló rákos sejtek felfedezésére. Akkor kapott szárnyra az a feltevés, hogy a magzat sejtjei is behatolnak a vérbe. A feltevés beigazolódt. Elegendő tanulmányozni egy ilyen sejtet és megállapítani, hogy van-e vagy nincs himnemi kromoszóma, hogy a szakember megmondhassa, milyen nemű lesz az újszülött.

■ A Pennsylvania Egyetem kutatói teljesen új eljárást dolgoztak ki rajzfilmek előállítására elektronikus számítógéppel. A gépbe betáplálják a „szövegvázlatot”, vagyis a különböző jelenetek és a velük kapcsolatos részleteket. A filmezésre szánt jeleneteket, a hanghatásokat stb. szigorúlag táplálják be a gép elektronikus agyába. Az adatok elektronos impulzusok alakulnak át, ezeket magnetizáló regisztrálja és közvetíti egy automata rajzoló gépnek. A készletet bebizonyították, hogy az új eljárás jóval gyorsabb és olcsóbb, mint ha rajzolókat foglalkoztatnának.

■ Nyugat-Németországban por alaku készítményt állítottak elő, amely néhány perc alatt kijön az orr- és a szeméből. A port aludtatóból, különféle zöldekkel és darált kőszőlőhéjjal készítik. Meg nem állapították meg, hogy az új szer hogyan semlegesíti az alkoholt.

■ A zágrábi Ruger Boskovic intézet szakemberei eredeti sugárzást mérő szerkesztették. A töltőre alaku műszerrel meg lehet állapítani a sugárzásnak kitett környezet, személyek vagy tárgyak fertőzöttségének fokát. A jugoszláv szakemberek készítették a műszer olcsó és üzembiztos.

A világűr közvetlen tanulmányozásának elvi jelentősége

Fred Hoyle, az ismert brit kozmológus véleménye szerint az űrhajósok tanulságos leckével szolgálnak a fizikusoknak. Két évszázaddal ezelőtt a cambridge-i tudósok hosszas közvetlen csillagászati megfigyelések eredményeként felfedezték az égi mechanika néhány alapvető törvényét. Azóta a fizikusok csak laboratóriumi körülmények között tanulmányozzák és ellenőrzik az asztrológia törvényeit. A csillagászok pedig a fizikusok eredményeinek segítségével igyekeznek megérteni és megmagyarázni a világegyetem közvetlen megfigyelése során szerzett tapasztalataikat. Innen adódik, hogy sok jelenség látszólag ellentmond a laboratóriumi kutatások eredményeiből lezúrt következtetéseknek, arról nem is szólva, hogy sok jelenséget a mai tudással még nem lehet megmagyarázni. Hoyle állítása szerint

elérkezett az ideje annak, hogy elismerjük: a kozmosz maga egy laboratórium és körülményeit a Földön sem előállítani, sem szimulálni nem lehet, valóságos törvényeit csak közvetlen megfigyelése útján ismerhetjük meg. Ezt a leckeit szolgálatok az űrhajósok a fizikusoknak.

Az űrhajósok ugyanis megpróbálják a laboratóriumi körülmények között felfedezett fizikai törvények segítségével megmagyarázni mindazt, amit a világűrben látnak, de rájöttek, hogy e törvények nem érvényesek minden jelenségre. A világűr közvetlen tanulmányozása új általános fizikai törvények felfedezéséhez kell, hogy vezessen. Ezért Hoyle úgy véli, hogy a jövőben az égi mechanika tanulmányozása érdekében a közvetlen kozmoszkutatást össze kell hangolni a laboratóriumi kutatással.

inkig mintegy 7,6 milliárd ember született.

Az Egyesült Államok tekintetében a tudós megállapítja: a

ÜTE M

lakosság olyan mértékben szaporodik, hogy a mai fiatalok megmérlik amikor — röviddel 2000 után — az USA lakossága mintegy 500 millió lesz.

Walter Howard, a kaliforniai egyetem professzora érdekes tanulmányt közölt arról, hogy milyen ütemben szaporodott a Föld lakossága az első ember megjelenése óta. Így például 1850-ig a Földön mindössze egy-milliárd ember élt. Nyolcvan évvel később ez a szám már megkétszereződött, majd 1960-ban elérte a három milliárdot. Az évszázad végéig a földkerekség lakossága 15 évenként egymillióval fog szaporodni.

Howard szerint a kőkorszaktól napja-

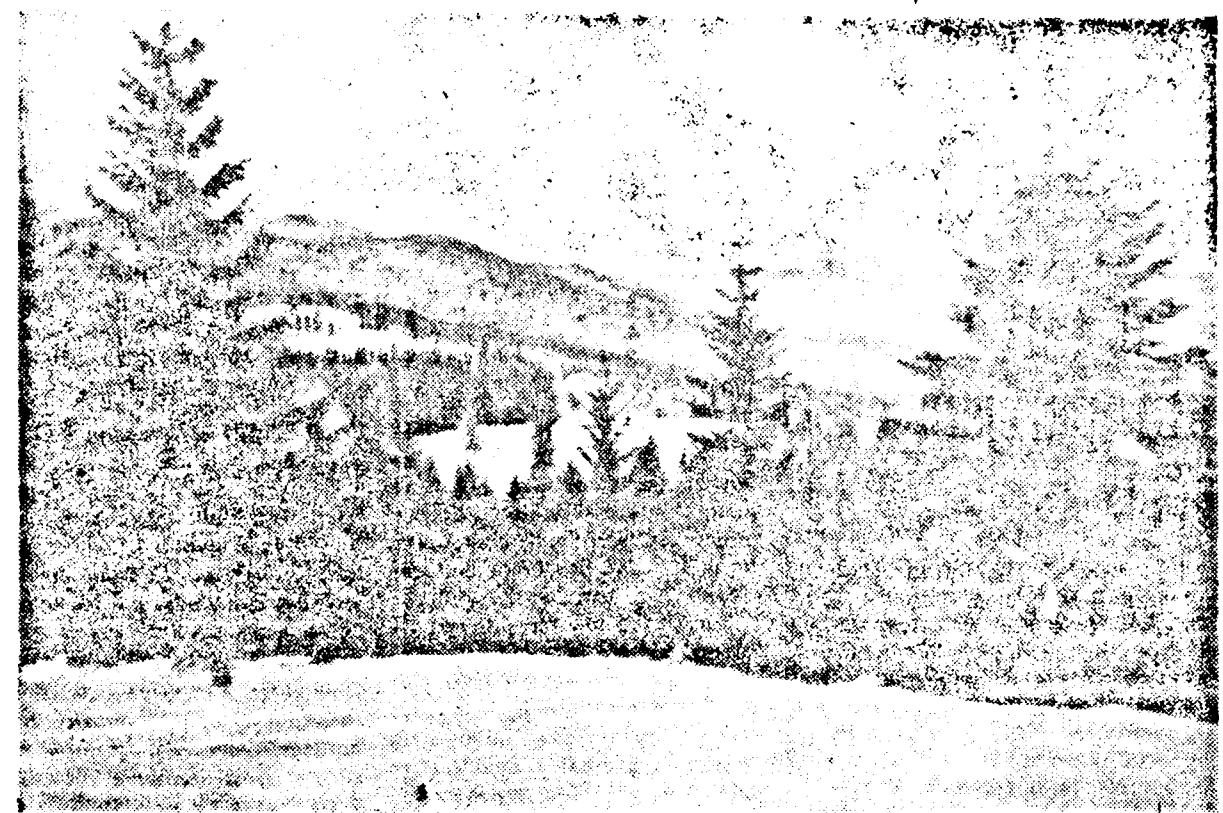
pedt gumilabdától, használt autóborttól, szeméti csuclin keresztül az elkopott sarci-pögi. Ezeket az anyagokat előnyben fel lehet használni újabb gumilabdák, fűtők, autóbortok gyártására. Ennek az úgynevezett regenerált guminak a felhasználásával iparunk nyersanyagok szükséglete nagymértékben pótolható lenne.

Értekesíthető anyag még a FA-HAMU is, amely vízből oldva hamulag formájában a szappanfőzésnél használható. Arról nem is szólva, hogy a kertben kitűnő kálitragva.

Igen becses hulladék a PAPIR, megis sok jut meg belőle a szemétként, ahol elázik, szétfolyik, elrotad. Felhasználható pedig a papírgyár, szétfolytatva új papírral lehet belőle előállítani. A gumilinoeum-, műanyagiparban is fontos töltőanyag.

Röviden ezek a szeméti főbb kincsei. Hogy nagy részük nem oda-
való, azt talán mondanunk sem kell. Ezért szerveztek meg az illetékes szervek az óskavaszgyűjtést, a csontok ipari méretű felhasználását. Ennek ellenére nem mindenütt és mindenkor kerülnek felhasználási helyükre a szemétre dobott értékes anyagok, főleg a magánháztartásokból származóak. Pedig képzelnék csak el, milyen hasznos lenne, ha hazánkban összegyűjtene ezeket az értékes hulladékokat.

DIÁN LÁSZLO

PREDEALI ÜDVÖZLET

ERDŐS SÁNDOR felvétele)

Kincsek után általában nem a szemétdombon szoktak kutatni az emberek. Szökösünkben talán nincs is két ellentétes fogalom, mint a kincs és a szemét. Hiszen kincsek olyan dolgokat nevezünk, amelyek hasznosak, értékesek számunkra, a szemétként pedig a használatlan, értéktelen dolgokat, a hulladékokat szoktuk dobni. Aligha gondolunk arra, hogy ezek az anyagok, bár részünkre már értéktelenek, népgazdaságunk számára komoly értéket jelentenek.

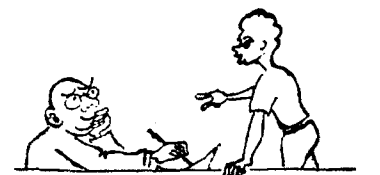
Nem is hinnék, hogy milyen roppant mennyiségű szeméti gyűlik össze a háztartási, ipari, vásárosnoki, utcai stb. származású hulladékokból. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a városokban egy személy után évente átlag 300 kg szeméti hordának el.

Sok olyan anyagot találhatunk a szemétként, amelyet iparunk hasznosíthat. A legfontosabbakról röviden:

VÖRÖSRÉZ ÉS SÁRGARÉZ: nem is hinné ember, hogy például szakadt villanyvezeték, törött ajtókilincs, vagy ablakütköző, elkopott ébresztőóra alkatrészei formájában mennyi kerül ebből az értékes fémfölből a szemétként, amelyet újra lehetne olvasztani a rézhőhőben, vagy rézgalicát — permetszer alapanyagát — lehetne belőle előállítani.

A karikaturista szemével

Megunt szerepek

— Ne feledkezz meg róla apám, hogy te is voltál fiatal...

— Te se feledkezz meg róla, fiam, hogy egyszer öreg leszel...

— Cseréljünk!

Kincsek a szemétként

megben sokat érnek, mivel az értékes ön, amellyel bevontak (beöntözték őket) újból visszanyerhető róluk (higodlat segítségével).

Bengeteg ALUMINIUM alapanyag hulladékokat dobunk a szemétként, különböző tubusok, kilyukadt alumíniumedények formájában. (A legtöbb alumíniumfagék nem kerülne a szemétként, ha a háztássonnyok ismernek az alumíniumnak azt a tulajdonságát, hogy a lúgos szöda megtamadia és ezért kizárólag csak alumíniumtisztítószerek takarítanak őket).

Onási mennyiségű TEXTILIPARI anyag kerül a szemétként köztárgyak, szétfolytatott asszók és különböző rongyhulladékok formájában, amelyeket felhasznál-

szul az úgynevezett pata-kőromlaj, mely igen alkalmas finom szerkezetek, például óraalkatrészek készítésére. Ha benzinnel kezelik a csonthulladékokat, akkor nyerik a csontszírt, amelyet szappanfőzésre lehet felhasználni. A benzinnel zsírtalanított csontból — vízzel, vagy vízgőzzel — enyv főzhető. Ha a csontot szarazon lepároljuk, akkor csontolajat kapunk. Ez kitűnő kenőanyag. A visszamaradó fekete-
teszjű tömeg a csontszén. Ami nem más, mint szénrel keveredett trikaliumfoszfát, mely kitűnő színtelenítő szer. A már zsírtalan csontból örlött anyag a csontliszt, kiváló műtrágya.

GUMIHULLADÉK is felhasználható a szemétként, elre-

MATA HARI

Mata Hari nevét minden újságolvasó ismeri, hisz nincs esztendő, hogy valami újabb „rejtély” ne kelne szárnyra a hírhedt kalandornő életéből. Nemrég az egyik bukaresti képeslap közölte a hírhedt rejtélyes Mata Hari rejtélyét „újrafelvételeiről”, illetve az újabb életéről — és aratlanságát bizonyító — dokumentumokról. Alakja több mint félszázada foglalkoztatja a „rejtélyek” kutatóit. Megszámlálhatatlan cikk, tanulmány, könyv, színmű és film tárgyalja kalandokban és izgalmaiban bővelkedő életét. (Eleg talán ha arra utalunk, hogy a neves aradi regényíró, Szántó György is foglalkozott vele egyik a maga idejében népszerű munkájában).

Mikor, jóval az első világháború előtt, föltűnt a párizsi éjszakai életben. Képeivel és viselt dölgaival évekig telt voltak a színházi pietykalapok. Hol ebben,

hol abban az európai fővárosban tűnt föl. Az életével foglalkozó kutatók következték azt a kérdést, hogy mi volt a titka „sikerének”, hisz nem volt szép — és tanca sem haladta túl az átlagosat. Egyesek szerint mai szóval, Mata Hari „sztriptíz” táncosnő volt. Ez, akkor — szenzáció volt!

Tény, hogy a szórakoztatóiparban magas rangsorolást és még magasabb gázsit ért

el. S „hódolói” között ott voltak a kor előkelőségeinek legismertebbiei. Mata Hari neve fogalom volt a nagyvárosok éjszakai életében. Tündöklött, hódított, sikert, sikerre halmozott. „A nagy fordulat” az első világháború kitörésekor következett be életében. Elétrajzról azt mondják, hogy már ekkor egy idegen hatalom szolgálatában állott és

a H—21-es ügynökként tartottak nyilván. Párizsban élt. S szinte látványosan a vöröskeresztben tevékenykedett. Akkori véleményével sokféle utazgatott. Majd újabb völgenyre tett szert, a hírhedt Pierre de Montessacra. Egyesek szerint ez a kalandor vitte bele mindenbe a táncosnőt.

Több rejtélyes eset után, Mata Harira gyanakodtak. Így, állítólag az ő keze volt

benne a Hampshire elstihlyeszerében. A hajón utazott Kitchener lord hadvezér is. A táncosnő közben egy ideig Spanyolországban élt. Az összegyűjtött terhelő adatok segítségével — azt mondják — arra kényszerítették, hogy a franciák oldalára álljon. Erre — jó pénzért — vállalkozott is. Közben azonban újabb adatok gyűltek belgiumi tevékeny-

REJTÉLYEK A TÖRTÉNELEMBŐL

segeről. Végül letartóztatták és a St. Lazaire fegyházba került. Perét látványosan tárgyalta. Mentő tanui között magasrangú miniszteri hivatalnok is volt. Hosszas tárgyalás után halálra ítélték. Nehány életrajzírója azt állítja, hogy meg a fogásában is „hódított”. 1917 október 15-én hajnalban — agyonlőtték.

Személtve körül a rejtélyek szövevéne csak ezután keletkezett. 1929-ben, állítólag, felbukkant, — mert — nem őt, hanem egy hasonmást végeztek ki. Hollywoodban, Greta Garbóval a címszerepben, filmet forgattak életéről. Újabb a kutatók azt vallják, hogy a teljesen tudatlan táncosnő alkalmatlan lett volna a hírszerzésre. Végezte az volt, hogy társadalmi kapcsolatai révén bizonyos körök üzleimeiről tud sokat tudott. Más kutatók szerint: szerelmi bosszú áldozatává lett. A legújabb róla szóló könyvek elvirágoztak, jó negyvenes, és határozottan csunya nőnek mondják...

FICZAY DÉNES

Keresztrejtély

Vízszintes: 1. Hazánk legszebb hegyi alakulata. Patakját 8 kilométer hosszú kapu. a Kis- és Nagy Sándor alatt. 11. Szovjet folyó. 12. Összesítés. 13. A Retyezát hegységben 2000 méter magasban található jégkorszakbeli to (C=K). 14. Romániai folyó. 15. Film fele. 16. Svéd női név. 17. A „Halotti beszéd” egyik szava. 18. Ház resze. 19. Lakást. 20. Sportolók teszik. 22. Iskolás. 23. Elker eleje. 24. Cselekvést kifejező nyelvtani fogalom. 25. N-nel a végén francia író (Louis). 26. Passaunál ömlik a Dunába. 27. Tartozik. 28. Az Olt és a Fogarasi havasok között. Sárkány községtől délre terül el. 32. Számvén. 33. Csapadékok. 34. Ruhát simit. 36. Szolnizációs hang. 37. Téli csapadék. 38. Lyuk a jégben. 40. Vízi állat. 41. Nem nálad. 43. Nagyon okos emberek. 46. Szó párbaj. 47. Jelentős természeti ritkaság hazánkban. 80. szazalekét víz borítja és több mint 300 fajta madár otthona. 48. Római. 12.

Függőleges: 1. A Bucegi hegységben 2000 m magasban „ülnek”. 2. Madár. 3. Csodálkozó. 4. Orszó leánynev. 5. Másra — vége. 6. Nemzet. 7. Híres bolgár műemlék — kolostor az azonos nevű hegységben. 8. Tomi betűi keverve. 9. Tiltószó. 10. Hegycsúszamlás által keletkezett to a Keleti Kárpátokban. 15. Fa része. 17. Erre a helyre. 18. ...lyuk (körtöl). 20. Csaldánév. 21. Egér eleje. 22. Fémhuzal. 24. Itárod. 25. Női név. 26. Római. 27. Mezőgazdasági munkát végez. 28. Verne kapitánya. 29. Fordítva vizgazo. 30. Maró anyag. 31. Jótalanul kicsi valamit. 35. Fűrdőhely, melynek termálvízű tavában a különben csak Egyiptomban honos lóusz el. 37. Serege. 38. A-val a végén: vulkanból származik. 39. Női név becéze. 40. Ártia nepe. 42. E napi. 43. Szovjet repülőgép típus. 44. Lásd a függőleges 9-et. 45. Kité. Beküldte ALDA ANNAMARIA

